

คู่มือ

คิดภาษีอย่างง่ายด้วยสมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

ภาพประกอบจาก <http://www.rta.mi.th>

กองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษี กรมสรรพากร

“หลานชายเป็นสรรพากรใช้มัย ลุงเลี้ยงโคนม
กับปลานิล ต้องเสียภาษีอย่างไร ช่วยบอกลุงที”

“สวัสดีครับคุณลุง..ใช้ครับ การเลี้ยงโคนม
กับปลานิล เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกร
ต้องเสียภาษีตามกฎหมาย แต่จะเสียหรือเปล่า
ก็ต้องมาคิดภาษีก่อน ผมจะแนะนำวิธีการ
คิดภาษีให้ครับ”

ตอนนี้กระทรวงเกษตรฯ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำบัญชีฟาร์ม
ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน
และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ผมมีตัวอย่างให้ดู เป็นตัวอย่างการทำบัญชี
ต้นทุนประกอบอาชีพ และการคิดกำไร-ขาดทุน ครับ”

ตัวอย่าง บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (บัญชีฟาร์ม)

บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ.....เลี้ยงโคนม

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	ปริมาณ (3)	รายได้ (4)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (5)	ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (6)
5 ม.ค. 2560	ซื้ออาหารโค			50,000.00	
31 ม.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,000 ก.ก.	57,000.00		
10 ก.พ. 2560	ซื้ออาหาร			60,000.00	
	ซื้อยาสัตว์			1,500.00	
28 ก.พ. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,500 ก.ก.	66,500.00		
31 มี.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,200 ก.ก.	60,800.00		
15 เม.ย. 2560	ซื้อฟาง			50,000.00	
30 เม.ย. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,300 ก.ก.	62,700.00		
12 พ.ค. 2560	ซื้ออาหาร			60,000.00	
31 พ.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	2,900 ก.ก.	55,100.00		
20 มิ.ย. 2560	ค่าสัตว์แพทย์			4,000.00	
	จ่ายค่าจ้างแรงงาน			50,000.00	
25 มิ.ย. 2560	ซื้อกากมันเปียก			5,000.00	
31 ก.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,250 ก.ก.	61,750.00		
25 ก.ย. 2560	ซื้ออาหาร			60,000.00	
31 ต.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	2,800 ก.ก.	53,200.00		
	ขายมูลโค	5,000 ก.ก.	10,000.00		
30 พ.ย. 2560	ขายน้ำนมดิบ	2,850 ก.ก.	54,150.00		
15 ธ.ค. 2560	ซื้ออาหาร			50,000.00	
	รวม		481,200.00	390,500.00	

บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ.....เลี้ยงปลานิลในกระชัง

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	ปริมาณ (3)	รายได้ (4)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (5)	ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (6)
2 ม.ค. 2560	ซื้อยาปฏิชีวนะ			500.00	
10 ม.ค. 2560	ซื้อลูกปลานิล			9,500.00	
15 ม.ค. 2560	จ่ายค่าแรงงานกางกระชัง			500.00	
20 ม.ค. 2560	ซื้อลูกปลานิล			10,000.00	
	ซื้ออาหารปลาเม็ดเล็ก			15,000.00	
15 ก.พ. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
14 เม.ย. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
8 พ.ค. 2560	จ่ายค่าแรงจับปลา	10 คน		5,000.00	
	ขายปลานิล	3,500 กก.	160,500.00		
	คิดค่าแรงงานตนเอง			1,000.00	
15 มิ.ย. 2560	ซื้อลูกปลานิล			20,000.00	
	ซื้ออาหารปลาเม็ดเล็ก			15,000.00	
	ซื้อยาปฏิชีวนะ			500.00	
10 ก.ค. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
25 ก.ย. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
30 ต.ค. 2560	จ่ายค่าแรงจับปลา	10 คน		5,000.00	
	ขายปลานิล	3,700 กก.	170,000.00		
	คิดค่าแรงงานตนเอง			1,000.00	
15 พ.ย. 2560	จ่ายค่าแรงงานเก็บกระชัง			500.00	
	รวม		330,500.00	263,500.00	

การคิดกำไร-ขาดทุน นำมาจากสมุดต้นทุนประกอบอาชีพ
 “กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์”
 ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ...เลี้ยงโคนม.....
 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายได้

- ขายนมดิบ	471,200.00 บาท
- ขายมูลโค	10,000.00 บาท
	1 481,200.00 บาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าอาหารโค	280,000.00 บาท
- ค่าฟาง	50,000.00 บาท
- ค่าแรงงาน	50,000.00 บาท
- ค่าถากมันเปียก	5,000.00 บาท
- ค่ายา	1,500.00 บาท
- ค่าสัตวแพทย์	4,000.00 บาท
	2 390,500.00 บาท

กำไร (ขาดทุน)

90,700.00 บาท

หากไม่มีการซื้อสินทรัพย์ถาวรในปีนี้ หรือไม่มียกมาจากปีก่อน ก็ไม่ต้องคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย
 รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

(1).....
 =บาท
 =ปี
 =บาทต่อปี

(2).....
 =บาท
 =ปี
 =บาทต่อปี

รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1)+(2).....บาทต่อปี

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ.....เลี้ยงปลานิลในกระชัง.....
 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายได้

- ขายปลานิล	3 330,500.00 บาท

หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย

- ค่าอุปกรณ์	39,500.00 บาท
- ค่าอาหารปลา	210,000.00 บาท
- ค่ายาปฏิชีวนะ	1,000.00 บาท
- ค่าแรงจับปลา	10,000.00 บาท
- ค่าแรงงานทางกระชัง และเก็บกระชัง	1,000.00 บาท
- ค่าแรงงานตนเอง	2,000.00 บาท
- คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี	13,800.00 บาท
	4 277,300.00 บาท

กำไร (ขาดทุน)

53,200.00 บาท

รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ์ / สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

(1) เครื่องเพิ่มอากาศ(ซื้อปี 2559)
 - 18,000.00 บาท
 - 10 ปี
 - 1,800.00 บาทต่อปี

(2) แพงและกระชังปลา(ซื้อปี 2559)
 - 60,000.00 บาท
 - 5 ปี
 - 12,000.00 บาทต่อปี

รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการผลิต (1)+(2) 13,800.00 บาทต่อปี

การคิดรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวร *

- อาคาร คิดรายจ่ายตามอายุการใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 20 ปี
- สินทรัพย์อื่น (ยกเว้นค่าลิขสิทธิ์) คิดรายจ่ายตามอายุการใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

แต่ถ้าได้สินทรัพย์มาเป็นปีแรก ให้คิดรายจ่ายตามจำนวนวันที่ได้มาจนถึงสิ้นปี เช่น
 ซื้อเครื่องเพิ่มอากาศ วันที่ 20 มกราคม 2559 คิดเป็นจำนวน 347 วัน
 รายจ่าย = $1,800 \times \left(\frac{347}{365}\right) = 1,711.23$ บาทต่อปี

ตัวอย่างใบเสร็จรับเงิน

บริษัท เอ. บี. ซี. จำกัด
 123 หมู่ที่ 4 ตำบลม่วงเหล็ก
 อำเภอม่วงเหล็ก จังหวัดสระบุรี
 18180
 วันที่ 001

ใบเสร็จรับเงิน

เลขที่ 0036
 วันที่ 20 มกราคม 2560

ชื่อที่อยู่ลูกค้า นายอินดี จรุงใจ
 555 หมู่ที่ 3 ตำบลม่วงเหล็ก
 อำเภอม่วงเหล็ก จังหวัดสระบุรี 18180

รหัสสินค้า ITEM CODE	รายการ DESCRIPTION	จำนวน QUANTITY	ราคาต่อหน่วย UNIT PRICE	จำนวนเงิน AMOUNT
1	อาหารปลาเม็ดเล็ก	25	600	15,000
ESOE				

วันที่
DATE

ได้รับเงิน PAYMENT RECEIVED

☒ เงินสด CASH

☐ เช็คธนาคาร G. EQLE BANK

เลขที่ NO. _____ วันที่ DATE _____

ตรา EMPOWER

☐ โอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร (ธนาคาร: ไทยพาณิชย์ สาขาเมืองทองธานี)
 ชื่อบัญชี: "นาย. โทนี่ โทนี่ อิมพอร์ตอินแดน" เลขที่บัญชี: 006 0 80484 2
 เลขที่ TRANSFER _____

ผู้รับเงิน: นายอินดี จรุงใจ วันที่: **20 มกราคม 2560**

COLLECTOR _____ DATE _____

รวมเงิน TOTAL AMOUNT	15,000
หักภาษีมูลค่าเพิ่ม VAT 7%	-
จำนวนเงินที่ต้องชำระ NET AMOUNT	15,000

ผู้รับเงิน
AUTHORIZED SIGNATURE

สำนักพิมพ์: ESOE COMPANY

ตัวอย่างกรณีไม่มีใบกำกับภาษีหรือใบเสร็จรับเงิน

ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน

นาย..... อติ วิจิ.....(ผู้ซื้อ/ผู้รับบริการ)

วัน เดือน ปี	รายละเอียดรายจ่าย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
10 ม.ค. 2560	<u>ซื้ออุปกรณ์</u>	9,500	
15 ม.ค. 2560	<u>จ่ายค่าแรงงานช่างกรร</u>	500	
20 ม.ค. 2560	<u>ซื้ออุปกรณ์</u>	10,000	
รวมทั้งสิ้น		20,000	

จำนวนเงิน (ตัวอักษร)..... สองหมื่นบาทถ้วน

ข้าพเจ้า..... นายอติ วิจิ.....ประกอบอาชีพ..... เขียนโปรแกรมในกรร

ขอรับรองว่า รายจ่ายข้างต้นนี้ ไม่อาจเรียกเก็บใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย หรือผู้ให้บริการได้ และ
 ข้าพเจ้าได้จ่ายไปในการประกอบกิจการจริง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2560

ลงชื่อ..... อติ วิจิ.....ผู้จ่ายเงิน

“คราวนี้เรามาดูกันว่าจะหัก
ค่าใช้จ่ายจริงได้อย่างไร
ตามตัวอย่างนี้ครับ”

ข้อ 7 รายการเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8)

ผู้จ่ายเงินได้

เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

1. เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่งหรือ
การอื่นๆ รวมทั้งขายอสังหาริมทรัพย์ ที่ได้มาโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร

(1) (ระบุ) เลี้ยงโคนม

4	8	1	2	0	0	-	0	0	

เป็นเงินได้ของผู้มีเงินได้ร้อยละ 100.00

ของผู้สมรสร้อยละ

หักค่าใช้จ่าย ☐ ร้อยละ ☒ จริง

3	9	0	5	0	0	-	0	0	

คงเหลือ

1

9	0	7	0	0	-	0	0		

(2) (ระบุ) เลี้ยงปลานิลในกระชัง

3	3	0	5	0	0	-	0	0	

เป็นเงินได้ของผู้มีเงินได้ร้อยละ 100.00

ของผู้สมรสร้อยละ

หักค่าใช้จ่าย ☐ ร้อยละ ☒ จริง

2	7	7	3	0	0	-	0	0	

คงเหลือ

2

5	3	2	0	0	-	0	0		

นำรายได้และค่าใช้จ่ายจากการลงบัญชีฟาร์ม
มากรอกในแบบ ภ.ง.ด.90

1

รายได้จากการเลี้ยงโคนม

2

ค่าใช้จ่ายจริงที่เกิดจากการเลี้ยงโคนม

3

รายได้จากการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

4

ค่าใช้จ่ายจริงที่เกิดจากการเลี้ยงปลานิลในกระชัง

รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายรวม = 90,700.00 + 53,200.00 = 143,900.00 บาท (นำไปกรอกเป็นเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายใน แบบ ภ.ง.ด.90)

“การคิดภาษีมี 2 วิธี เรามาดู
วิธีการคิดภาษีกันเลยครับ”

ข้อ 11 การคำนวณภาษี

1. เงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย (รวมยอดมาจากรายการสุดท้ายของ ข้อ 1 ถึง ข้อ 7) 143 900 - 00
2. หัก ค่าลดหย่อนฯ (ยกมาจากใบแนบแสดงรายละเอียดรายการลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จ่าย 21.
หรือจากรายละเอียดแนบ ภ.ง.ด.90 กรณีรวมคำนวณภาษี (ในรายละเอียดรายการลดหย่อนฯ 21.)) 60 000 - 00
3. คงเหลือ (1. - 2.) 83 900 - 00
4. หัก เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา/การกีฬา/อื่นๆ (2 เท่าของจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 3.) 0 - 00
5. คงเหลือ (3. - 4.) 83 900 - 00
6. หัก เงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบทุกข์ ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 2560 ถึงวันที่ 31 มี.ค. 2560 และวันที่ 5 ก.ค. 2560 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 2560
(1.5 เท่าของจำนวนเงินบริจาคแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 5.) 0 - 00
7. คงเหลือ (5. - 6.) 83 900 - 00
8. หัก เงินบริจาค (ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 7.) 0 - 00
9. เงินได้สุทธิ (7. - 8.) 83 900 - 00
10. ภาษีกำนวณจากเงินได้สุทธิ ตาม 9. 0 - 00
11. ภาษีกำนวณจากเงินได้พึงประเมิน ตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไป คือร้อยละ 0.5 ของรวมยอดเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายตาม ข้อ 1 ถึง ข้อ 7 1. ถึง 3. และ 6.
และส่วนต่างเงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้กองทุนฯ กรณีไม่ยกเว้นตาม 4. ถึง 5. ของข้อ 7. (ถ้ามี) (ไม่รวมเงินได้ตามมาตรา 40 (1)) = 811,700.00 X 0.005 = 4 058 - 50
12. ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ (จำนวนที่มากกว่าระหว่าง 10. กับ 11. เว้นแต่กรณี 11. จำนวนแล้วไม่เกิน 5,000 บาท ให้ชำระภาษีตาม 10.) 0 - 00
13. ภาษีที่ต้องชำระจากใบแสดงเงินได้ฯ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ - - -
14. รวมภาษีที่ต้องชำระ 0 - 00

การคิดภาษีวิธีที่ 1

- รายได้รวมหลังหักค่าใช้จ่าย = $90,700.00 + 53,200.00 = 143,900.00$ บาท
- ค่าลดหย่อนส่วนตัว 60,000.00 บาท
(ถ้ามีค่าลดหย่อนอื่นสามารถนำมาหักเพิ่มเติมได้)
- เงินได้สุทธิไม่เกิน 150,000.00 บาท ได้รับยกเว้น
ไม่ต้องเสียภาษี

จากการคิดภาษีทั้ง 2 วิธี ไม่มีภาษีต้องเสีย

การคิดภาษีวิธีที่ 2

- รายได้รวมก่อนหักค่าใช้จ่าย X ร้อยละ 0.5
= $(481,200.00 + 330,500.00) \times 0.005$
= 4,058.50 บาท
(กรณีภาษีไม่เกิน 5,000.00 บาท ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี)

เปรียบเทียบภาษีจากการคิดทั้ง 2 วิธี วิธีใดมีภาษีสูงกว่า ให้เสียตามวิธีนั้น

หากมีปัญหาลเกี่ยวกับการคิดภาษีและการยื่นแบบฯ สามารถสอบถามได้ที่ สายด่วน 1161 หรือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ / สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา